

Ivan Langerholz:

Šola lepega vedenja.

7. Pri zabavi.¹

Lansko leto smo se mudili z našo šolo bolj v notranjih prostorih: v domači in tuji hiši, v cerkvi in v šoli, le malo smo se pomudili zunaj. Letos bomo hodili pa bolj zunaj hiše. Saj tu vidi otroke še več ljudi.

Pomudimo se najprej pri otroški zabavi. Zabave je več vrst. Pa vsaj nekatero malo pogledjmo!

Otrok se rad igra. To je čisto prav. Deček ima svojega konjiča, deklica pa svojo punčko.

Pazite, otroci, zlasti kadar vas je več skupaj, da se pri igri ne boste prepirali. Minka Ragljica naj ob taki priliki kroti svoj predolgi jeziček, in Francelj Ošabnik naj vrže svojo prevzetnost pod klop, preden gre v otroško družbo.

Če hodite otroci v šolo, naj bo prvo šola, potem šele razvedrilo pri igri. Ne ravnajte kakor Janez Nemaren, ki pride iz šole, pa brž pograbi svoj kos kruha, pa gre na vas med otroke. Knjiže pa lepo mirno počivajo doma do drugega dne, ko je treba iti v šolo. Pri igri je Janez Nemaren prvi, v šoli pa zadnji.

Varujte se tudi nevarnih iger. Predrzo skakanje z visokih odrov je že marsikomu zlomilo roko ali nogo. Dečki ne kažite svoje moči s tem, da kličete svoje tovariše na boj. Boj ni nikaka igra, nikaka zabava. Tudi igre, kjer se je treba skrivati po raznih kotih, niso prav primerne; sramežljivosti so pa včasih

¹ Nadaljevanje lanskih člankov »Angelčkovih«.

jako nevarne. Pomislite, kaj bi bil dejal in storil sv. Alojzij na vašem mestu!

Ogibajte se iger za denar! Take igre budé nevoščljivost, podžigajo lakomnost, kurijo jezo, in vodijo v goljufijo. Kaj bo iz mladega goljufa? Star goljuf.

Kolikorbolj pa doraščate, tembolj opuščajte igranje! Rajši se bolj z vnemo lotite resnega dela v korist svojo in svojih staršev! Deklica naj pomaga materi, deček pa očetu. Kar starši žele, to radi voljno storite!

Vsak letni čas ima tudi svojo zabavo. Pozimi je priljubljeno sankanje in drsanje. Glejte, da ne bode pri tem oprasku raztrgali preveč obleke in čevljev. Zato ni prav, če se drsajo otroci po cele popoldneve na vaškem klancu ali na ledu. Noč šele prižene nekatere domov, doma pa potem kašljajo in krehajo celo ljubo noč, kakor bi štirje mlatili. Eno uro sankanja in drsanja je čisto dovolj. Kar je več, je preveč; zabava se prevrže v strast, strast pa rodi greh, greh pa prinese pokoro. Tudi ne nastavljati svojim tovarišem nože, če se drsajo, da potem padejo. Ne hodite nikoli na led, ki ni dovolj trden!

Spomladi pa hitite radi na prosto, trgat cvetice. Dečki tudi ljubijo iztikanje za ptičjimi gnezdi. Toda vedite: cvetice so najlepše v naravi. Pustimo jih tam, ali vsaj: nikar jih ne nosimo domov cela naročja! Majhen šopek — no, če jih utrgaš in prineseš domov v kozarec vode, da ti dehté — nihče ne zameri; kar jih je pa več, jih pa pusti, naj rastejo tam, kamor jih je Bog nasadil!

Ptičke pa pustimo na miru! Nikar jih ne motimo v gnezdih! Kaj bi vi rekli, če bi vam kdo prepodil iz hiše očeta in mater, vi bi pa morali sami ostati doma, mogoče celo stradati?

Sploh naj nam bodo živali v zabavo le tako, da jih opazujemo pri njih delu, ne pa, da bi jih preganjali ali celo mučili. Tudi škodljivih živali ne smemo mučiti. Če škodljivo žival: kačo, hrošča, metulja, gosenco . . . umoriš, prav; če jo pa mučiš, imaš greh. Božja stvar je.

V poletju nas mori včasih vročina. Radi gremo v vodo, da se ohladimo in skopljemo. Ni napačno to; vendar se pa pri kopanju zgodi marsikaj, kar je škodljivo za telo in za dušo.

Vroč, spotèn ne hodi v mrzlo vodo! To je lahko tvoja smrt! V globoko vodo ne hodi, če ne znaš dobro plavati. Utonil bi. Kjer dela voda vrtince, tam posebno ni varno. V vodi se koplji kvečemu četrť ure; toliko je dobro za zdravje. Predolgo čofotanje po vodi pa telo le oslabi.

»Kako pa vaše žabe regljajo?« je enkrat vprašal nekoga prijatelj, ki je prišel na obisk, pa je slišal, da prihajajo od vode sèm človeški glasovi. Seveda to niso bile prave žabe, ampak . . . take z dvema nogama. Pa ni lepo, če otroci pri kopanju vpijejo kot žerjavi. Pazite pri kopanju tudi na spodobno vedenje! Vsak otrok mora imeti pri kopanju primerno obleko, plavalne hlačice ali kaj drugega primernege. Poišči si kraj, kamor se s ceste ali pota ne vidi! Mimo-idočih ljudi ne nadleguj s kako neotesanostjo! Nag ne posedaj ob vodi; ko si se skopal, se hitro obleci in idi domov!

Deklice naj bi se hodile kopat le v spremstvu matere ali kake starejše sestre; same pa nikdar!

Jeseni je po mnogih krajih v navadi paša. Za pašo porablajo ponavadi otroke, kar ni prav primerno. Otroci so slabi pastirji. Vpijejo tam na paši, da se živina plaši; ali pa se igrajo, živina pa hodi po

škodi. Na žival se šele spomnijo, ko je treba gnati domov. Potem je pa med sosedi prepir, med otroki pa jok.

Jeseni zori sadje in poljski pridelki, zlasti krompir. Otroci jemljejo take reči s seboj na pašo, pa jih tam pekó. Če vam doma to dovolijo — ni nič hudega.

Če pa poljske in vrtne pridelke nakradete, je pa to greh. Greh pa ni zabava. Zlasti pri ognju bodite previdni. Čez ogenj skakati je jako nevarno. Če veter vleče, ne hodite blizu ognja, zlasti deklice ne. Blizu hiš in drugih poslopij pa ne kurite! Preden greste domov, pa ogenj pogasite!

Otroci tudi radi prepevate. Lepo petje o pravem času in na pravem kraju je vseč Bogu in ljudem. Le zapojte veselo pesem; zlasti take pesmi radi zapojte, ki ste se jih naučili v šoli. Pojte lepo mirno, ubrano! Vpitje pa ni petje. Zapojte radi tudi doma v hiši. Po vasi hoditi in s petjem razgrajati, pa ni lepo. Tudi pesmi, ki jih vas niso naučili v šoli ali pa doma starši, nikar ne pojte! So tudi pesmi, ki imajo lep napjev, pa grde besede. Takih ne pojte! Posebno radi se učite takih pesmi, ki jih slišite peti v cerkvi.

Povsod, tudi pri zabavi, se spominjajte nauka: Bog me vidi in sliši!

(Nadaljevanje.)

